

De vakbekwaamheid van beroepschauffeurs van het goederenvervoer

Betreft : Koninklijk besluit van 4 mei 2007 betreffende het rijbewijs, de vakbekwaamheid en de nascholing van bestuurders van voertuigen van de categorieën C, C+E, D, D+E en de subcategorieën C1, C1+E, D1, D1+E.

Vanaf 10 september 2009 zullen alle beroepsbestuurders van voertuigen waarvoor een rijbewijs geldig voor de categorieën C en C+E en de subcategorieën C1 en C1+E (voortaan “groep C” genoemd) vereist is, moeten voldoen aan de vakbekwaamheidsvoorschriften, conform de Europese richtlijn nr. 2003/59/EG, omgezet in Belgisch recht door het koninklijk besluit van 4 mei 2007. Deze verplichting is weliswaar enkel van toepassing voor wie met de genoemde categorieën professioneel vervoer verricht.

Wie moet er voldoen aan de vakbekwaamheid?

Alle bestuurders die professioneel vervoer verrichten met een voertuig dat behoort tot één van de (sub)categorieën van groep C, moeten een vermelding op hun rijbewijs hebben die aantoont dat betrokkene beantwoordt aan de voorschriften betreffende de vakbekwaamheid.

De vakbekwaamheid wordt opgelegd voor alle goederenvervoer over de openbare weg met een voertuig waarvoor een rijbewijs van groep C is vereist:

- door onderdanen van de Europese Unie;
- door onderdanen van andere landen (niet EU) die in dienst zijn van of werken voor een onderneming die gevestigd is in één van de Lidstaten van de Europese Unie.

De vakbekwaamheid is niet van toepassing op bestuurders van:

- voertuigen met een toegelaten maximumsnelheid van ten hoogste 45 km per uur;
- voertuigen in gebruik bij of onder controle van de strijdkrachten, de burgerbescherming (civiele bescherming), de brandweer en diensten verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde;
- voertuigen die op de weg worden getest in verband met reparaties, technische verbeteringen, onderhoud, en nieuwe of omgebouwde voertuigen die nog niet in het verkeer zijn gebracht;
- voertuigen die worden gebruikt bij reddingsoperaties en noodtoestanden;
- voertuigen die worden gebruikt voor niet-commercieel goederenvervoer voor privédoeleinden;
- voertuigen of combinaties van voertuigen die worden gebruikt voor het vervoer van materiaal, apparatuur of machines die de bestuurder voor zijn werk nodig heeft en op voorwaarde dat dit vervoer niet de voornaamste activiteit van de bestuurder is.

Zijn eveneens vrijgesteld van de vakbekwaamheid:

- houders van een voorlopig rijbewijs vakbekwaamheid C binnen de grenzen van het Rijk gedurende maximum één jaar;
- bestuurders van voertuigen van groep C die hetzij praktisch examen afleggen, hetzij geschoold worden in een erkende rijsschool of onder dekking van het voorlopig rijbewijs model 3;
- bestuurders tijdens hun opleiding bij ‘De Lijn’, ‘TEC’, MIVB, IBBFP, FOREM, VDAB, bij een beroepsschool van het secundair onderwijs die een opleiding ‘vrachtwagenbestuurder’ aanbiedt, of bij de federale of lokale politie.

Gevolgen van de inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 4 mei 2007

Vanaf 10 september 2009 moeten alle bestuurders van een voertuig behorende tot de groep C en die in beroepsverband rijden, voldoen aan de vereisten inzake de vakbekwaamheid.

De vakbekwaamheid houdt in:

- dat men slaagt voor een initieel basiskwalificatie-examen (verwerving vakbekwaamheid);
- en dat men vijfjaarlijks 35 uren nascholing volgt (verlenging vakbekwaamheid).

Het initieel basiskwalificatie-examen bestaat uit een theoretische proef met drie onderdelen en een praktische proef met twee onderdelen.

Er kan nog steeds, een rijbewijs geldig voor een categorie van groep C worden afgeleverd na 10 september 2009 (dus zonder de vakbekwaamheid); de bestuurder kan dan enkel op niet-professionele basis rijden.

Wat wanneer iemand houder is van een rijbewijs geldig voor een categorie groep C op 10 september 2009?

Houders van een rijbewijs, geldig voor een categorie van groep C afgeleverd vóór 10 september 2009, zijn vrijgesteld van de vakbekwaamheid voor een periode van 7 jaar. Deze bestuurders kunnen met hun huidig rijbewijs professioneel vervoer blijven verrichten.

Tegen 9 september 2016 moeten deze personen wel voldoen aan de vakbekwaamheid, maar enkel door het volgen van de nascholing en dus door het bekomen van 35 kredietpunten.

De scholing

Aan de scholing op zich verandert er in feite niets, behalve dan dat de rij scholen in hun lessenspakket een onderdeel kunnen inbouwen m.b.t. het theoretisch en praktisch examen vakbekwaamheid. Voor het overige blijft de regelgeving voorzien in een opleiding met een erkende autorijschool (8 uur praktijk), en in een opleiding onder dekking van een voorlopig rijbewijs model 3.

Om een voorlopig rijbewijs model 3 te bekomen, moeten de aanvrager en de begeleider voldoen aan de voorwaarden die voorzien zijn in artikel 6 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs.

Naast deze twee klassieke opleidingsmodules, blijven eveneens bestaan :

1. de rijopleiding die wordt verstrekt door het leger;
2. de rijopleiding die wordt verstrekt door de federale en lokale politie;
3. de rijopleiding die wordt verstrekt door bepaalde beroepsscholen van het secundair onderwijs;
4. de rijopleiding die wordt verstrekt door de gewestelijke instellingen voor arbeidsbemiddeling (VDAB, IBFFP, Forem, Arbeitsamt);
5. de rijopleiding die wordt verstrekt door het Onderwijs voor Sociale Promotie.

Basiskwalificatie

- Om de basiskwalificatie te behalen, moet de aanvrager slagen voor een aantal examens:

1. theoretisch examen basiskwalificatie C
 - theoretische proef (100 vragen)
 - casestudies
 - mondelinge proef
2. praktisch examen basiskwalificatie C
 - rijtest op de openbare weg
 - praktische proef basiskwalificatie

Wie slaagt voor één van de onderdelen van deze examens is gedurende drie jaar vrijgesteld voor dit onderdeel.

De inhoud van het initieel basiskwalificatie-examen is vastgelegd in bijlage 1 bij het koninklijk besluit van 4 mei 2007 betreffende het rijbewijs, de vakbekwaamheid en de nascholing van bestuurders van voertuigen van de categorieën C, C+E, D, D+E en de subcategorieën C1, C1+E, D1, D1+E.

Na het slagen voor deze testen, bekomt de aanvrager een attest van slagen (getuigschrift basiskwalificatie). Met dit getuigschrift moet de bestuurder zich wenden tot de gemeente, die de code 95 op het rijbewijs plaatst.

- De kandidaten hebben de kans om deze examens te combineren met het theoretische en praktische rijexamen in een gecombineerd examen.

De inhoud van het gecombineerd examen omvat de inhoud van het initeel basiskwalificatie-examen en de inhoud van het rijexamen. Het theoretisch examen bevat bovendien vragen over de voorziene stof in bijlage 4 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs. Het praktisch examen bevat een aanvullende proef op een terrein buiten het verkeer, zoals voorzien in bijlage 5 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998.

Na het slagen voor dit gecombineerd examen verkrijgt de kandidaat een getuigschrift basiskwalificatie en een aanvraag om het rijbewijs. Deze twee documenten laten toe een rijbewijs C of C1 met code 95 te bekomen.

- De kandidaten die al over een bewijs van vakbekwaamheid voor de categorie D beschikken, kunnen een bewijs van vakbekwaamheid voor de categorie C verkrijgen door het afleggen van een aanvullend examen basiskwalificatie:

1. aanvullend theoretisch examen basiskwalificatie C
 - theoretische proef (50 vragen)
 - casestudies
 - mondelinge proef
2. aanvullend praktisch examen basiskwalificatie C
 - rijtest op de openbare weg
 - praktische proef basiskwalificatie

- De toegangsvoorwaarden voor het aanvullend examen basiskwalificatie zijn:
 - niet vervallen zijn van het recht tot sturen van een voertuig van groep C;
 - beantwoorden aan de medische vereisten voor het besturen van een voertuig van groep C;

- beschikken over een identiteitsdocument, zoals bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs;
- een attest van praktisch onderricht van 8 uren door een rijsschool voorleggen of een nog geldig voorlopig rijbewijs model 3;
- een rijbewijs van minstens categorie B voorleggen.

Nascholing

Wanneer de basiskwalificatie vakbekwaamheid werd behaald, en betrokkene bijgevolg een rijbewijs geldig voor een categorie van groep C heeft bekomen met een validatie van de vakbekwaamheid moet, om deze vakbekwaamheid te behouden, een nascholingscursus worden gevolgd. De nascholingscursus betreft een lessenreeks van 35 uren te volgen in 5 lessenreeksen van telkens 7 uren. Elke lessenreeks levert telkens 7 kredietpunten op, zodat de bestuurder die zijn vakbekwaamheid wil verlengen op het ogenblik van de verlenging van de vakbekwaamheid moet beschikken over een saldo van 35 punten. Behaalde kredietpunten hebben een levensduur van 5 jaar.

In afwijking van de normale geldigheidsduur van de kredietpunten (5 jaar) zullen, in de gevallen van personen die een vrijstelling van de vakbekwaamheid genieten tot 9 september 2016, de punten behaald vanaf 10 september 2009 in aanmerking worden genomen.

De registratie van deze kredietpunten in het Centraal Bestand Rijbewijzen (CBR) zal worden gedaan door de instellingen die deze nascholing zullen verstrekken aan de bestuurders. De afname van de verschuldigde kredietpunten bij de opmaak van een rijbewijs zal eveneens automatisch gebeuren, wanneer een gemeente een rijbewijs geldig voor een categorie van groep C met de vermelding 'vakbekwaamheid' opmaakt.

De gemeente maakt een rijbewijs op waarbij de desbetreffende categorieën (de geldige categorieën van groep C) een vermelding krijgen in het vak 'beperkende vermeldingen' (de code 95). De aldus bekomen vakbekwaamheid heeft een geldigheid van 5 jaar.

De personen die ingeschreven zijn in België, doch hun beroep van vrachtwagenbestuurder uitoefenen in een andere lidstaat van de EU, hebben de mogelijkheid om hun nascholing van 35 uur in die andere EU-lidstaat te volgen. Deze personen hebben op deze wijze geen kredietpunten op hun CBR-fiche staan. Deze personen moeten de aldus verkregen attesten van nascholing overmaken aan de FOD Mobiliteit en Vervoer, waar de behaalde kredietpunten in het CBR zullen worden ingebracht. Op deze manier kan de gemeente de vakbekwaamheid op het Belgische rijbewijs van betrokkene verlengen.

De nascholing wordt verstrekt in opleidingscentra, erkend door de Minister die de verkeersveiligheid onder zijn bevoegdheid heeft.

De lijst van erkende opleidingscentra is beschikbaar op het volgende internetadres: <http://www.mobiliteit.fgov.be/data/route/pdcrbw/OCF.pdf> (op de website van de FOD Mobiliteit en Vervoer, <http://www.mobiliteit.fgov.be>, onder menu "Weg", "Rijbewijs", "Rijscholen & Examen centra" en tenslotte "Lijst van de erkende opleidingscentra").

Vermelding van de vakbekwaamheid op het rijbewijs

Wanneer iemand zich bij de gemeente aanbiedt met een getuigschrift basiskwalificatie, krijgt hij in de desbetreffende categorieën van groep C in het vak 'Beperkingen / Vermeldingen' een vermelding van de code '95'.

De vakbekwaamheid wordt toegekend wanneer de aanvrager:

- hetzij beschikt over een getuigschrift van basiskwalificatie. In dit geval wordt de vakbekwaamheid toegekend voor 5 jaar, te rekenen vanaf de datum van aflevering van het getuigschrift van basiskwalificatie;
- hetzij beschikt over een kredietsaldo van 35 geldige kredietpunten als bewijs dat hij de nascholing heeft gevolgd gedurende de voorbije vijf jaar (verlenging van de vakbekwaamheid door bestuurders die voordien reeds een vermelding van geldige vakbekwaamheid op hun rijbewijs hadden;
- hetzij beschikt over een rijbewijs waarop één van de categorieën van groep C reeds geldig was vóór 10 september 2009. In dit geval wordt de vakbekwaamheid bij de aanvraag om een nieuw rijbewijs toegekend tot en met 9 september 2016. Deze toekenning gebeurt bij elke uitreiking van een nieuw rijbewijs om welke reden dan ook (verlenging bezoldigd vervoer, duplicaat, toekenning nieuwe rijbewijscategorie, enz.). De vakbekwaamheid wordt eveneens toegekend op aanvraag van de houder van het rijbewijs (zonder afgifte van een ander rijbewijs); de code 95 wordt dan toegevoegd op het rijbewijs.

Personen waarvan het rijbewijs geldig was voor een categorie groep C of groep D voor inwerkingtreding van het koninklijk besluit vakbekwaamheid

De bestuurders, die door het feit dat hun rijbewijscategorie C1, C, C1E of CE enerzijds, en D1, D, D1E of DE anderzijds geldig was voor de inwerkingtreding van het besluit van 4 mei 2007 (resp. voor 10/09/2009 en 10/09/2008) zijn niet verplicht om code "95" te laten noteren op hun rijbewijs.

Het is toegelaten om in dergelijk geval deze code "95" op het rijbewijs te laten plaatsen; de vermelding van deze code kan immers nuttig zijn voor de bestuurders die zich naar het buitenland begeven.

Het is daarentegen wel verplicht deze code '95' op het rijbewijs te plaatsen indien deze personen om één of andere reden een nieuw rijbewijs aanvragen.

Nieuwe notatiestructuur van de vakbekwaamheid op het rijbewijs vanaf 10 september 2009

Vanaf 10 september 2009 gelden er nieuwe regels voor de notatie van de vakbekwaamheid op het rijbewijs.

Immers, de code «95», aangebracht in de rubriek «beperkingen/vermeldingen», moet worden gevolgd door de einddatum van de geldigheid van de vakbekwaamheid volgens de volgende structuur :

95.dag.maand.jaar

Bij voorbeeld, 95.09.09.2016 voor een persoon die houder is van een rijbewijs afgegeven voor 10 september 2009, vrijgesteld van een BVB en die vraagt om code 95 te vermelden op zijn rijbewijs.

Bij voorbeeld 95.24.11.2014 voor een persoon die houder is van een BVB sinds 25 november 2009.

Dientengevolge moet de code «95» moet worden gevolgd door de dag (2 karakters), de maand (2 karakters) en het jaar (4 karakters). De verschillende elementen moeten worden gescheiden door punten. Indien men een punt als een afzonderlijk karakter beschouwt, bestaat deze notatie uit 13 karakters.

De einddatum van de categorie moet vanaf heden overeenstemmen met de einddatum van het medisch attest groep 2.

Deze regels zijn van toepassing op de categorieën C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D en D+E.

Meer informatie hierover staat in de on-line omzendbrief aan de gemeentebesturen.

Retributies

Wanneer de code 95 wordt aangebracht op het moment van de afgifte van het rijbewijs, bedraagt de retributie deze voorzien bij de afgifte van een rijbewijs: 16 euro (eerste origineel rijbewijs) of 11 euro (vernieuwing van een rijbewijs of duplicaat).

Wanneer de code 95 wordt aangebracht op een reeds bestaand rijbewijs (zonder vernieuwing van het rijbewijs), dient geen enkele retributie betaald te worden.

Verwerven van een nieuwe, bijkomende categorie van groep C

De vakbekwaamheid geldt voor alle categorieën van groep C en moet dus niet afzonderlijk per nieuwe, bijkomende categorie van groep C opnieuw worden behaald.

Een houder van een rijbewijs geldig voor bijvoorbeeld categorie C1 die de vakbekwaamheid heeft behaald en die een bijkomende rijbewijscategorie van groep C (bijvoorbeeld categorie C of C1+E) bekommt, krijgt de reeds eerder toegekende vakbekwaamheid eveneens in deze nieuw bekomen categorie van groep C.

Alternerende beroepsopleiding

Het koninklijk besluit van 4 mei 2007 voorziet in de mogelijkheid om met een 'voorlopig rijbewijs vakbekwaamheid' te rijden zonder dat aan de basiskwalificatie vakbekwaamheid is voldaan. Het gaat om bestuurders van voertuigen groep C die in het kader van een deeltijdse tewerkstelling en een deeltijdse werkloosheid een opleiding als vrachtwagenbestuurder volgen.

Een voorlopig rijbewijs vakbekwaamheid kan worden afgegeven wanneer de aanvrager de nodige opleiding heeft gevolgd bij een hiervoor erkende instelling. De aanvrager is dus niet noodzakelijk geslaagd voor een theoretisch/praktisch examen en beschikt nog niet over de basiskwalificatie vakbekwaamheid. Een voorlopig rijbewijs vakbekwaamheid kan wel worden gecombineerd met een rijbewijs geldig voor een categorie van groep C (zonder vakbekwaamheid), maar kan ook worden aangevraagd wanneer de aanvrager nog niet over deze categorie beschikt.

Om een voorlopig rijbewijs vakbekwaamheid te bekomen, moet men een geldige aanvraag om een voorlopig rijbewijs vakbekwaamheid indienen, voorzien van de nodige geldigverklaringen

door de instelling die de opleiding zal verstrekken. Het voorlopig rijbewijs vakbekwaamheid wordt slechts eenmalig afgegeven en voor de duur van één jaar.

Verwacht wordt dat het voorlopig rijbewijs vakbekwaamheid voor categorie C zeer zelden door de gemeente zal moeten worden uitgereikt. Wanneer een persoon toch een aanvraag indient tot een voorlopig rijbewijs vakbekwaamheid, zal de gemeente bij de FOD Mobiliteit en Vervoer een bestelling indienen voor een blanco document.

Om een voorlopig rijbewijs te bekomen moet de kandidaat:

- voldoen aan de voorwaarden in artikel 3, §1 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs;
- voldoen aan de voorwaarden in artikel 26 van het koninklijk besluit van 4 mei 2007 betreffende de vakbekwaamheid (algemene voorwaarden voor de toelating tot de examens basiskwalificatie);
- niet eerder houder zijn geweest van een voorlopig rijbewijs vakbekwaamheid geldig voor dezelfde categorie of subcategorie van voertuigen.

Bij het sturen onder dekking van het voorlopig rijbewijs vakbekwaamheid moet de kandidaat:

- het voorlopig rijbewijs vakbekwaamheid steeds bij zich hebben bij het sturen onder dekking van dit voorlopig rijbewijs vakbekwaamheid;
- geen passagiers vervoeren;
- vergezeld zijn van een begeleider.

Deze begeleider moet aan een aantal voorwaarden voldoen:

- beantwoorden aan de voorwaarden van artikel 3, §1 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs;
- beschikken over een bewijs van vakbekwaamheid of ervan vrijgesteld zijn overeenkomstig artikel 73 van het koninklijk besluit van 23 maart 1998;
- op de datum van de aanvraag 27 jaar oud zijn;
- sedert minstens zes jaar houder zijn van een rijbewijs geldig voor categorie C1, C1+E, C, C+E, al naargelang het voertuig waarin hij optreedt als begeleider, en het bij zich hebben;
- geen houder zijn van een rijbewijs dat hem enkel toelaat te sturen met een voertuig dat aan zijn andersvaliditeit is aangepast;
- niet vervallen zijn of geweest zijn, in drie voorafgaande jaren, van het recht tot sturen.

De centra voor alternerende beroepsopleiding worden erkend door de Minister die de verkeersveiligheid onder zijn bevoegdheid heeft.

Certificaat voor vakbekwaamheid

Het certificaat van vakbekwaamheid wordt uitgereikt aan personen die werken in België, maar verblijven in een land dat geen lid is van de Europese Unie. Het is een certificaat waarmee de houder kan aantonen dat hij voldoet aan de vakbekwaamheid. Het certificaat van vakbekwaamheid wordt op schriftelijke aanvraag afgegeven door de FOD Mobiliteit en Vervoer. De gemeenten kunnen wel mee instaan voor de verzending van de aanvragen naar de FOD Mobiliteit en Vervoer (zich wenden tot de dienst Rijbewijzen, Vooruitgangstraat 56, 1210 Brussel).

Leeftijd

Voorlopig rijbewijs en voorlopig rijbewijs vakbekwaamheid	Definitief rijbewijs	
C1, C1+E, C en C+E: 18 jaar	met vakbekwaamheid	zonder vakbekwaamheid
	C1, C1+E, C, C+E: 18 jaar	C1, C1+E: 18 jaar
		C en C+E: 21 jaar